

Izhaja trikrat na teden - šestih izdajah, in sicer: vsak torek, četrtek in sobota, zjutranje izdaje opoldne, večerje izdaje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilagami ter s „Kazipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h, ali gld. 6-60
pol leta 6 „ 3-30
četrt leta 3 „ 1-70
Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 3. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gld. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solski ulici in Jellersitz v Nunki ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

SOČA

(Večerno izdanje).

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 3. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 9.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu. Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnistvu.

Neplačanih pisem ne sprejemlje ne uredništvo ne upravnistvo.

Oglaš in poslanice
se računajo po petih vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru.

Naročnino in oglašje je plačati loco Gorice.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga razen „Soče“ in „Primorca“ še „Slovensko knjižstvo“, katere izhaja mesečno v snopiščih obsežnih 6 do 6 pol ter stane vsakega 1 gld. 80 kr. — Oglaš v „Slov. knjižnici“ se računajo po 20 kr. petih vrstah.

Nazaj, namesto naprej....

V Gorici, dne 11. aprila 1900.

Teh par sej, ki jih je imel deželni zbor goriški doslej, nam je pokazalo, da absolutni gospodarji položaja v naši deželi so Italijani, pokazalo nam je pa tudi, da ne smemo misliti na boljše bodočnost gledé na ravnopravnost in gledé na doseženje tega, kar želimo, ker na slovenski strani v deželni zbornici, izvemši par naših poslancev, prenašajo radovoljno poniževanje na poniževanje — in po pravici se bojimo, da se obrne še na slabše.

Dr. Pajer v dež. zbornici ne pozna slovenskega jezika, on govori le italijanski, samo, kadar pride kak sloven hip, n. pr. ob otvoritvi, ob zaključku dež. zbora ali ob kaki drugi taki priliki spregovori kako slovensko besedo, ali še tam bi bil vesel, ako bi mu občitala v grlu, da bi je le ne bilo potreba, izgovoriti javno.

Kar se dotiče gospodarskih rečij, pač dobiva dežela isto, kar jej je tikalo že zdavnaj in kar bi se bilo dalo morda doseči tudi zunaj dež. zbora, ako bi bili prizadeti „voditelji“ za to, ali dobiva vse to le po volji in želji Italijanov, ki naše nikdar ne pozabijo, ki vedo, kako se razdelé razne podpore med Furlane in med Slovence, ki vedo pritačniti vsaki opravičeni zahtevi Slovencev svoj dobiček, kakor se je to pokazalo pri dovoljenju posojila 100.000 gld. za vipavsko železnico s parnim tramvajem iz Gorice do Ogleja.

V zadnjih letih pač se je govorilo o zavedni Goriški, neka nova smer je bila zavladala med našim ljudstvom, smer, kateri je imel slediti najhujši ali povsem opravičeni odpor proti italijanski prevladi — toda kaj se je zgodilo? Tista smer na naši strani proti italijanski premoči med našim ljudstvom še živi, živi in se vedno bolj utrjuje, dobiva vedno vidnejše oblike in tudi prodré na dan z vso silo — ali zavrgla jo je večina naše deželnozborske deseterice!

Ta večina v tej deseterici je kapitulovala pred Italijani, njej na čelu dr. Gregorčič, dopustila je, da stopa deželni glavar Slovence na tilnik, da ga pritisne zdaj manj zdaj bolj, kakor mu kaže, da on „absolutno gospodari v deželni hiši ter reže kruh, za Furlane boljše kose iz novega peciva, Slovence pa meče raz mogočno predsedniško mizo stare skorje....

Po treh izgubljenih letih smo doslegli torej to, da je dr. Gregorčič s svojimi pristaši kapituloval pred Italijani in vlado, da dopušča — z vednim nasmehom na okroglih licih — da deželni glavar tepta naš jezik v deželni zbornici ter gospodari, kakor sam hoče, da se „voditelj“ Slovencev, dr. Gregorčič, smuka okoli njega, kakor priliznjeni poslovodja okoli svojega ostrega šefa — s kratka: kapituloval je brez-pogojno ter se udal na milost in nemilost Italijanom! Kdor ni slep, je to videl v teh par sejah, da ni slep dr. Gregorčič, da vé, kako nečuvno se žali na vse stični slovenski narod v naši deželni zbornici, o tem menda ni dvoma, ali da se je udal Italijanom na tak način, da nas je prodal, tega pač

bi ne bil nikdar pričakoval nihče! In vendar je tako....

Često je povdarjala „Gorica“, da dr. Gregorčič je „ljubljenec naroda“, kateri se je zaljublil že v njegovo lepo postavo — ali ta „ljubljenec naroda“ se obnaša v deželni zbornici tako, kakor kaki laški priganjač, ki išče pri svojem poslu tudi le svojih osebnih koristij. — Stranka dr. Gregorčiča se misli menda okoristiti v svrhu svoje utrdbe med ljudstvom tekočega zasedanja deželnega zbora, hoče mu pokazati: glej! vse to smo ti pridobili, take podpore, na to stran bo bolje, na ono itd., ne pomisli pa, da naše ljudstvo, in med njim zlasti razumnejši, veljavni možje, dobro vé, da abstinencia dr. Gregorčič-Coroninijeva ima za posledico kapitulacijo dr. Gregorčiča s pristaši v prilog Pajerjevi samovladi, razumniki v naši deželi dobro vedo, kako dobiva slovenska stran le stare že zdavnaj jej pripadajoče reči samo proti koncesijam na italijanski strani (tramvaj, najemniški krajcar, in kdo ve, kaj še pride), zato pa bodo tudi znali prav oceniti delovanje večine deželnozborske deseterice!

Postopanje stranke dr. Gregorčiča v dež. zboru nas je vrglo nazaj, in namesto da bi šli naprej, da bi napredovali ter kaj dosegli, kar se more res imenovati v sploh, gremo nazaj, nazaj v italijansko sužnjost pod krutim gospodarstvom dr. Pajerja, ki se čuti nasproti Slovencev v vprašanju gledé na ravnopravnost le kot „il grande ufficiale della corona d'Italia“, ki pa je, žal, deželni glavar v avstrijski pokrajini!

Ali sme vse to še dalje trajati? Ali bo naše ljudstvo mirno gledalo, kako teptajo njegove pravice v deželnem zboru Italijani v družbi — z večino slovenskih poslancev? Ali bo to trpelo naše ljudstvo? Mi mislimo, da ne, marveč pričakujemo, da pové o prvi priliki jasno in glasno, da taki možje, ki prodajajo Slovence, ki se brez-pogojno klanjajo laškemu maliku v deželni hiši, ne tičejo več tje kot poslanci slovenskega naroda na Goriškem, kateri pričakuje iz deželnega zbora vsega tega, kar mu gré po zakonih in drugih ustavnih določbah kot državljanu, jednako pravnemu z Italijani in drugimi narodi.

V sedanjem položaju pa gremo nazaj, namesto naprej, in, žal, tisočkrat žal, danes smo v gotovih ozirih še vedno tam, kjer smo bili l. 1892. Takrat je pisala „Soča“ gledé na goriški deželni zbor besede, ki spadajo baš na sedanje naše razmere:

„Če taki odnošaji niso žalostni in sramotni za slovenski narod na Goriškem, če se radi njih ne čutimo do skrajnosti užaljene v svojih narodnih čustvih, če se jim ne upremo z največjo odločnostjo, potem res ne vemo, kaj je narodna zavest in kaj zahteva od nas naša narodna čast, naš ugled, naša korist. Narod, ki bi mirno gledal taka in enaka žaljenja in sramotenja od strani svojih drugonarodnih sosedov, katerih je poleg tega še za polovico manj v deželi, ni vreden, da ga kdo spoštuje; kdor samega sebe ne časti, časti vreden ni“, pravi naša prislovica. In ako homo goriški Slovenci še nadalje trpeli take nezdrave in sramotilne odnošaje v deželni hiši, potem res ne zasluži, da bi nas spoštovali naši

sosedje, katerim delamo pristo-voljno tlako, potem bodo imeli skoro prav, ako nas bodo še nadalje psovali s svojim „sužnjem“. — Proč torej z mlačnostjo, kajti „ščavi“ ne maramo biti nikomur, toliko manj peščici prenapetih laških sosedov“.

Kedaj se to zgodi? — Kedar izgine Italijanom lakajsko udani dr. Gregorčič s svojimi pristaši iz deželnega zbora....

Bohinjska železnica.

(Konec).

S postaje v Štanjelu dalje sledi črta v južozapadni smeri okrajni cesti čez dolino po kraških tleh, preteče dolgoraztezno dolinsko ožino po 400 m dolgem viaduktu ter dospe pri km 27. $\frac{1}{2}$ v postajo Kopriva, ki stoji 275 m visoko nad morjem, in katere se bo dala porabiti tudi kot stranska postaja za železnisko črto čez Storje in Razdrto do Postojine.

Ko stopi s postaje v Koprivi, gre črta dvakrat čez okrajno cesto, obvozi vrhove, kjer se nahaja kraj Dulovlje, ter dospe južno od njega pri km 30.7 do 31.0 z višino 280 m v postajo Kopriva, katere pa je določena le za lokalne prometne potrebe.

Od tu dalje ostaja črta na višini 280 m, gre čez globoko se viječo okrajno cesto po 80 m dolgem viaduktu ter se dviga potem do višine dolinskega koila, ki tiči med dvema vrstama hribovja, to je: do Dolja.

Obe zaznamovani vrsti hribovja prodré pri km 33. $\frac{1}{3}$ s tunelom, dolгим 440 m, ter doseže črta v dveh tunelih pod Repentabrom (dolga bosta 820 in 60 m) svojo vrhunsko višino 315 m nad morjem.

Dalje se niža črta z zmernim padanjem, gre vshodno v km 37. $\frac{1}{2}$ črto južne železnice: Dunaj-Trst, ter se da tam napraviti zveza z južno železnico, ako bo potreba.

Črta se obrne od tu proti jugovshodu, prekriza ceste, ki vodijo z Opčine v Repentabor in Prosek, ter dospe na severovshodnem koncu vasi Opčina pri km 39. $\frac{1}{2}$ v postajo z imenom Opčina na višini 310 m. Na koncu te postaje začne črta padati proti svojemu zvršetku v Trstu pri Sv. Andreju, in sicer 22 in 25 ‰ po daljavi 284 m. Pri km 39.9 stopi črta v 1090 m dolgi tunel ter pride na dan severozapadno od Trstenika pri km 41., gre po 83 m dolgem viaduktu, se obrne vshodno proti Piščancem ter mora skozi dva tunela, ki bosta dolga jeden 390 in drugi 110 m. Potem gre pri km 42.9/43.1 čez jarek, ki se dviga od Rojana proti Kontovelju, po viaduktu, dolgem 180 m.

Gorovje Kolonja med km 43. in 44. je mogoče obvoziti v krogu z minimalnim radijem 250 m ter gre potem med km 49.8 in 45.0 po 180 m dolgem viaduktu čez takajšnji nizki teren.

Črta ostane od tu ob prosti strani med obema deloma nove občinske ceste ter križa pri km 45. $\frac{1}{2}$ kakih 300 m od tam, kjer se obrne, dolnji tok te državne ceste. Pri km 46. $\frac{1}{2}$ dospe na prometno 146 m visoko izogibalšče, gre v daljnem razvitku po 1120 m dolgem tunelu skozi gorovje, ki loči jarka Torrente Farne in Torrente delle sette Fontane, ter teče dalje, ko izstopi iz tunela, ob levi zadnje imenovanega jarka. Pri km 50. $\frac{1}{2}$ pa je zopet potreba, napraviti viadukt, dolg 56 m, in pa tunel, dolg 348 m.

Pri km 51.380 doseže črto državne železnice Trst-Herpelje ter teče vsporedno s to kot drugi tir do kolodvora Trst-Sv. Andrej.

Da se pa to slednje zgodi, bo potrebno, da predručajijo tir, koder imata teči vsporedno, na že obstoječi črti gledé na smer, po kateri gre nova projektovana črta, kakor tudi bo treba kolodvor prezidati in razširiti.

Dopisi.

Iz kožbanske občine, dne 6. aprila 1900. Ni čuda, da ne poznajo kožbanske občine, saj so hribi okoli in okoli, kakor trdnjava. Edina dolina pelje iz Kožbane, po kateri teče Kožbanskec. Ta dolina je tako ozka, da se voda se težko vali nizdolu, in po tej grapi spravljajo ljudje svoje pridelke ter po zimi in poleti brodljo vodo. Tudi Turek je bil menda prisel po tej soteski, pa se mu je slabo godilo. Kožbana pa je še vedno taka do današnjega dne ter nima še ceste, daš živi tu okoli 600 ljudi. Tudi tu je kos županije ter imamo že mnogoletnega župana, a ravno za ceste se poleg njega nikdo ne briga, tudi on skaka rajši po vodi, daš je brliko skušal lani, ko se mu je tako ponesrečil 19 letni sin. Samo takrat so veselili Kožbanci, ko pride skof; takrat odvalijo kamenje s ceste. Če potrebuje kdo zdravnika, mora globoko v žep seči. Ljudje in živina trpé.

V tej občini so sami trdi kmetje. Po svetu ne gredo, v solo ne marajo, zato si tudi pomagati ne znajo.

Vendar se da kožbanska občina prav lepo odpreti. Vasi so tako uvrščene, da bi cesta vezala 6 vasij. Cesta naj bi se napravila po solnčni strani po sredi občine ter bi prišla na Vrhovlje, kjer bi se združila z ono, ki vodi v Plave, kjer bode menda železniska postaja. K temu morajo pa nam pomagati bolj razumni možje.

Oni gospod, ki je narisal ta načrt ceste iz Kožbane na Vrhovlje, združivši z ono v Plave, ona zlata oseba je pr. g. dr. Tuš n. Ne vem, ali je Bog govoril z njim, ali je v sanjah slišal kožbansko vpitje! Bog mu tisočero povrni. Kožbana ga ne pozabi.

Da bi se to le uresničilo!

Z Bovškega. (Prevarane nade — revščina). (Konec). — O cestiv Trenta ne govorim; nisem telnik. Kritiko naj si vsakdo napravi sam, ko se bo — vozil po njej. Cesta je bila sicer potrebna, da bodo Trentarji izvažali svoje industrijske pridelke, to je: lesene žlice in roglje. Do sedaj je prinašal vse te industrijske izdelke enkrat v letu v zaklju na hribu 80 letni Rožen v Trenti in jih je zamenjaval v dolini za sirk. Uvažali pa bodo gotovo surov material za tako industrijo. Polja ni v Trenti nič, in se to, kar je, so bili vzeli za cesto. Ko je pred dvema ali tremi leti komisija odmerila, prečenila in kupila za ceste potrebna zemljišča, so ljudje mislili, da dobijo kmalu denar, večina je zadolžena, in mislili so s prijetim denarjem dolgove odplačati, drugi so pa nakupili potrebnega živeža, in se tako zadolžili. Omenjam, da ima ta cesta ime „Nothstandsbaute“. Mislite, da je vlada pohitelja izkazati človekoljubju primerno čast? Kaj se, še danes je dolžna. Ljudstvo pa mora plačevati od svojega dolga obresti, ker je dalo zemljišča vladi „na puf“. Ljudstvo je zelo nevedno; zato tudi nezaupno, in začelo je skoro dvomiti, da dobi denar.

Tolaži se s tem, da povzdigne nova cesta prihajanje turistov. Seveda, ti dohodki so neizdatni. Lansko leto je prenočilo osem hribolazcev v Baumbach-ovi koči. Česta bi bila le tedaj pomembna, in promet bi se zelo povzdignil, pomagano bi bilo Soči in Trenti, ako se podaljša cesta čez Kranjski vrh v Kranjsko goro. Cel bovški okraj bi imel že

leznisko postajo Kranjsko goro, mesto Trbiža. Ne bilo bi strmega Predela in z njim zvezanih neprijetnosti in nevarnosti. Log je na isti stopnji kakor sta Soča in Trenta. Je pa na državni cesti. Ako bi pa On, kateri vidi vse berastvo, se ne ozrl včas na nje in pošiljal jim blazenega snega, huda bi jim bila, zemljišč ni, paša je prepovedana, dohodka od nikoder!

Ravno to je pri vseh ostalih občinah bovškega okraja, in da je Bovec na najslabšem, ker nima razun vode in malo krompirja prav nič, in ker je vlada onemogočila skoraj vso pašo.

Vse to sili, da se mora naše ljudstvo izseljevati, ker nima doma zadostnega pridelka in zasluzka, katerega bi nam pa ne manjkalo, ako bi se vlada kolikoj ganila. Največje izseljevanje je v vestfalske premoške, in lahko rečemo, da je danes dobra tretjina našega ljudstva v Vestfalu.

Oglejmo si posledice tega izseljevanja: Vsi možki, kateri tam delajo, se vrnejo po petih ali desetih letih domov. 99 od sto takih delavcev ni za nobeno rabo več. Veliki kapital jih je izmozgal do zadnje kaplje. Vrnejo se domov z večine tuberkulozni. Oni, koji niso, so zgubili na drug način svoje zdrave ude. Ta si je zlomil nogo, drugi roko, drugi zopet pride s polomljenimi prsi (komur je odlozilo glavo, ne pride domov, tega kar tam obdržijo), komur je susica prizanesla, nosi pa v delavski knjigi znak svoje telesne nesposobnosti za vsako delo. Ta ima zapisano „Krüpel“, drugi „Halb-Krüpel“, zopet drugi „Dreiviertel Krüpel“. Kdor ima doma malo premoženje, se oženi, da mu kdo varuje hišo in posest; zahaja vsako leto ali vsako drugo za nekaj tednov domov; tekem let se pomnoži družina, domača zemlja je seve pri takem gospodarstvu zanemarjena, gospodar odsoten, žena redno v postelji in z vzgojo otrok zadržana, ni mogla zemlje oskrbovati. Mož pošilja prislužene marke pridno domov; a porabijo se seveda v družini, ker so odpadli vsi drugi dohodki. Ko se je pa mož že zadosti nabral tuberkelnovih bakterij, prikašlja domov. Ako je v teh kratkih letih kaj prihranil, požre te žulje bolezni. Spremenil je zrak, podnebje, katero ni ravno ugodno za slaba prsa. S 35 ali 40 letom umrje. Zapusti vdovo s petorico otrok. Najstarejši ima 8 do 10 let. Družini je odtegnena vsa podpora. Z jokom in gladom prerediti mati rajstarejega do 14. leta, potem ga pošlje v rabeljski rudokop. Tam je prva vezba za zganjeptje. Ko je deček to solo po par letih dokučal, gre v Vestfalsko, in se vrne nazaj, kakor omenjeno.

Polovica hiš je danes na Bovškem praznih. V Čezsoči so steli o Božiču samo 5 mož doma; vse drugo je zunaj s trebuhom za kruhom. Če gre tako naprej, v 100 letih ne šteje cel bovški okraj več 5 mož. Kaj bo iz tega ljudstva, katero vlada sama preganja. In vendar jej je naloga, skrbeti za zdrav, krepek naraščaj! Hoče nas Slovence vlada morebiti tem potom spraviti s površja? Prosim, moliti, gladiti smo vlado, naj pomore! Nič! O našem fanatičnem patrijotizmu se je govorilo v najviših krogih, ali ta patrijotični „simel“ se postara, ne bomo ga dalje več jahali, postane kljuse in vrzemo ga v Kluže.

Kako velikanske potrebe so preložitev ceste iz Boveca do novega mosta, iz Loga do Predela, ali za te se ne brigajo. Še snega nam ne spravijo z ceste, in, vidite, da je sedaj začetkom aprila, Predel kakor vedno celo zimo zopet že 8 dni zaprt. Odprl bi se lahko v dveh dneh. Brzljivo smo prosili na vse strani pomoči ali se zganejo se ne. Lastnega živeža nimamo; pripeljati se mora vse čez Trbiž. Pa kako, ko je s snegom zameten!

Velika potreba je vrejevanje Soče. Koliko vodne sile gre v nič, ne da bi jo izkoristili. Vse to dobro urejevanje bi nam dalo toliko dela in zasluzka doma, da nam bi ne bilo treba po svetu hoditi. Vendar vlada nam je vse vzela, vse upanje in zraven se vse poje za naše življenje, za naš obstanek. Ali se sme ljudstvu zameriti, ako vzdigne glas, ali ga ne sili vlada, da obrne hrbet njej in svoji domovini?

Domace in razne novice.

Smrtna kosa. — Včeraj zvečer je umrl po dolgem bolehanju preč. g. Josip Poljšak, župnik v Prvačini. Rojen je bil 11. okt. 1850. v Šmarinah pri Ajdovščini, posvečen je bil v masnika dne 29. avgusta 1875. Naj počiva v miru!

V obrambo osebnega poštenja. — „Gorica“ pada čedalje niže in sega v boju proti meni po sredstvih, kakoršna se pri nas še niso rabila.... Postavila si je nalogo: Gabrščka treba ugonobiti, uničiti njegovo obrt, uničiti „Sočo“, ker potem bi se desetletja ne našel več človek, ki bi mogel in si upal ustvariti tiskarno in list proti klerikalni strahovladi. Ne računajo slabo! Ako bi uničili že cvetoče podjetje, ako bi uničili mene, ki se vendar znam braniti, kdo bi se potem upal, na novo upreti se strašnemu terorizmu, ki sega po vseh dopuščenih in nedopuščenih sredstvih, da le dosega skrajno nemoralne namene?! Vsi drugi somisljeniki „narodno - napredne stranke“ se jim ne zde toliko nevarni kolikor jaz, ker vsi bi imeli v mojem padcu naravnost grozen vzgled, kako nevaren je boj z „Goričanskimi“ teroristi. — Ako padem jaz, vedó dobro, da so s tem potlačili tudi dr. Tumo, ki bi se dalje ne mogel več tako braniti — in pričela bi zlata doba „Goričansko“ - klerikalnega poševanja. — Zato ves oni ostudni boj proti meni! Zato vsi naskoki na moje poštenje, ker vedo, da so mi vzeli vse, ako so mi vzeli pošteno ime. — Doslej so nagromadili v svojih listih toliko lažij in obrekovanj, katera sem zavrnil, da se vsakomur že davno gabi tako čtivo, meni pa — taka polemika. Zato je kar komično čitati v zadnji „Gorici“ zatrjevanje, da „ne bodo več molčali“ in da je „njihove potrpežljivosti konec“. Že nad 9 mesecev polnijo predale raznih listov z nestetimi obrekovanji, katera pogrevajo v vseh možnih variantah, a v terek so se povzpeli do izjave.... „da ne bodo več molčali“.... Kaj neki še?! Le naprej, da ne zamudite kake ugodne prilike!!

V predzadnji številki so me obdolžili kar poneverjenja.... Hotel sem, da bi se to najostudnejše vseh dosedanjih obrekovanj čim prej in brez hrupa popravilo.... Najvnež sem imel še vedno v dr. Gregorčiča toliko vere, da v svojem listu ne bo trpel vsaj take vrste krivic, ki jih dela sicer polit. nasprotniku, ker po njih silno trpi ugled vsega duhovskega stanu in kar je z njim v zvezi, zato sem ga pozval, naj se o resnici pomeni, ker v posojilnici mu je vsa resnica na razpolago, namignivši mu, naj me ne tira do obupne skrajnosti, ko bi se v svoji razburjenosti lahko spozabil na svojo rodbino ter si zadoščenja poiskal sam.... Mož se v obrambo mojega osebnega poštenja, tako zlobno žaljenega v njegovem listu, ni niti zganil, pač pa se je mojih groženj „ustrasil“ in mi naprtil na vrat državnega pravdnika.... V „Gorici“ od torka pa se je napad na moje poštenje še ponovil z zatrjevanjem, da je vse res, kar so pisali, a da me resnica v oči kolje, kakor mi resnica ni nikdar ljuba, če priča proti meni. In dalje se norčujejo z mojo zavrnitvijo, da je njihova pisarija „le podlo obrekovanje in nesramna laž“, češ, da bi moral jaz svojo nedolžnost šele dokazati.

Na tako neverjetno drzno obrekovanje mi torej res ne ostane drugačna pot nego da svojo trditve o „podlem obrekovanju“ tudi neoporečno dokazem. To pa se ne more zgoditi drugače nego tako, da dam obrekovalcem priliko, naj oni svoje obrekovanje dokažejo. Svet naj torej izve polno resnico. Edino po tej poti pride resnica na dan, da bo svet strmel, kakó skrajno podlih sredstev se poslužuje „Goričanska“ klika v boju proti politiskim nasprotnikom in kako kosmata je „katoliška vest“ tistih ljudi, ki so vzeli v zaščito vero in cerkev proti nam „liberalcem“. — Upam pa, da mi hrabri „Goričanski“ vitezi ne bodo ponujali le odgovornega urednika, bivšega stavca v moji tiskarni, da se ne bodo tudi zdaj kakor doslej nedostojno skrivali za njegov hrbet, marveč da se sami oglašé in nastopijo proti meni z oči v oči. — Dotlej pa naj slovenska javnost hladnokrvno pričakuje pojasnila, kakor nestrpno pričakujem jaz zadoščenja za tako zlobno žaljeno poštenje. — A. Gabršček.

Prodani Slovenci. — „Gorica“ je napisala kar cel članek proti dopisu v „Soči“, v katerem je bilo govora o prodanih Slovencih, ker je deželni zbor sprejel predlog, da se izobči ločniška občina iz polit. in sodn. okraja goriškega ter se priklupi Gradišcu ob Soči. „Gorica“ se postavlja v tem članku prav „po klavžarsko“ na stališče Italijanov ter s tega presoja izločitev. Prav malomarno pravi, da: „ločniška slovenska šola mora po zakonu ostati, dokler jo obiskuje zadostno število otrok“. To je baš tisto, kar nas navdaja s skrbjo. Znano je italijanska

gonja proti tej slovenski šoli, znano, kako so že lani prignali lepo število otrok v italijansko šolo, ki bi drugatje hodili v slovensko, in najbrže prav nič se ne motimo, če rečemo, da čez par let v Ločniku ne bo več slovenske šole, ker po zakonu ne bo več zadostnega števila otrok. Skoro smo prepričani, da v tem kratkem času prisilijo z dovoljenimi in nedovoljenimi sredstvi, s pretnjami itd. toliko slovenskih otrok, da ne bo več slovenske šole v Ločniku. In s tem bo podrt zopet eden obmejnih stebrov!

Da Italijani dosežejo to lože in hitreje pod gradiščanskim okrajem kakor pod goriškim, se menda sme zatrditi.

Dostavljamo še, da tudi v Gorici je bila slov. šola postavno ustanovljena pred 5 leti, pa je še danes nimamo.

Tako propada pod „voditeljem“ dr. Gregorčičem slovenstvo ob meji, in ko smo čitali v njegovem listu članek o tem, smo mislili, da stoji pred nami „Il Friuli Orientale“ v slovenski izdaji. Nò, čudno bi ne bilo po tem velikem prijateljstvu, ki je zavladovalo med dr. Pajerjem in dr. Gregorčičem.

Tramway iz Gorice v Oglej. — S tem tramwayem smo se bavili v zadnjih dveh številkah ter povedali, na kako lep način so si znali pripraviti Italijani za ta tramway, o katerem se ne ve sploh, kedar ter ali bo sploh tek, glavnicó že naprej, to glavnicó bodo obrestovali, da bo naraščala, dežela bo pa upniku plačevala obresti. — „Gorica“ pravi, da zavijamo in slepimo, kakor je njena navada. Na to rečemo te-le besede: Res je bilo dovoljno l. 1892. hkratu za vipavsko železnico in furlansko tudi 50.000 gld. za tramway iz Gorice v Oglej, tako, da je bilo dovoljeno za Slovence in Italijane jednako po 100.000 gld., ker če ni jednako, sploh nič ne dovoli. V predlogu l. 1892. imenujejo Italijani sami ta tramway „morebitni“, kar kaže, da sami niso smatrali tačas resnim tega predloga. Iz tistega sklepa l. 1892. se je realizovala samo točka o furlanski železnici, katera že teče, ker jo Italijani potrebujejo, točka o tramwayu je izostala, ker ga ne potrebujejo in ker se sploh niso ogrevali zanj, istotako pa je izostala tudi točka o vipavski železnici.

Italijani so računili na to, da se bo dala ta reč še imenitno porabiti, in res se je to zgodilo v soboto, kjer se je v drugie dovolilo že dovoljeno posojilo za vipavsko železnico in se je temu priklopila še italijanska zahteva, dobiti takoj še 50.000 gld. za tramway, o katerem se ni ne duha ne sluha, za kateri pa si preskrbe hitro denar. Prepričani smo, da to store nitro, in imeli bodo glavnicó 50.000 gld., katero morda s časom obrnejo za kako drugo reč, ako jim „morebitni“ tramway ne bo ugajal. Vprašanje pa je, če dr. Pajer ne dobi zopet kakega izgovora glede na posojilo za vipavsko železnico, ker nova projektovana bohinjska veže lep del vipavske doline in bi se ulegnilo zgoditi, da se načrt vipavske železnice spremeni, celo opusti, ter se zadovolje do Ajdovščine morda le s kako stransko zvezno črto?! Ali ne pridemo do teh mislij, če studiramo načrt bohinjske železnice? — Vipavcem bi morala vlada prav za prav vrniti onih 50.000 gld., katere so vložili, kajti radi državne železnice se vse zavlačuje in se je proga tudi spremenila.

To smo imeli pred očmi, ko smo se upirali temu, da se dovoli takoj posojilo 50.000 gld. za „morebitni“ tramway, ker bojimo se, da od tistega predloga iz l. 1892. bosta realizovani le obe dve točki Italijanov, odpade pa do cela naša za vipavsko železnico.

Italijani so zvitli lisjaki, Slovenci pa pohlevni kratkovidneži.

Šolski Dom in grof A. Coronini. — „Gorica“ je odgovorila, da je vodstvo „Š. D.“ samo že zdaj vrnilo grofu onih 9000 gld., ki so bili posojeni po 4½%, to pa zagradel, ker — čujmo! — „je napravilo posebno finančno operacijo pod jako ugodnimi pogoji“. — Mi smo jako radovedni na te „ugodne pogoje“, ki bi bili ugodnejši nego posojilo 4½% in prihranivši nove stroške za izknjižbo in vknjižbo. Radovedni smo dalje, ali so ti „ugodnejši pogoji“ v korist „Š. D.“ ali — „Goričanske“ klike, ki zlorablja „Šol. Dom“ na vsej črti za svoje strankarske spletkarije. — To se že pokaže, in takrat se povrnemo na to vprašanje.

Gonja proti „Soči“ in „Primorec“ — se nadaljuje. V cerkvi, v spovednici, v privatnem razgovoru, sploh povsodi, kjer se ponudi prilika, se ogrevajo gg. nunci, da branijo ljudem čitati „Sočo“ in „Primorca“.

— Štanjelski kurat je videl pred nekaj dnevi, kako čita neki mlad mož „Primorca“. Hitro je sel k njemu, mu vzel list iz rok, rekoč, naj ne bere „Primorca“, marveč naj se naroči na „Primorski list“. Ta pa zanj ne mara, in baš tako ne druga mladina. Štanjelski kurat se je bil pohvalil v „Gorici“ v nekem dopisu, da njega vsi verno poslušajo itd., ali naj poslušaj rajši on sam glas ljudstva, potem pa naj govori. Ljudje v Štanjelu in drugodi pravijo: Duhovniki so za to tukaj, da propovedujejo božjo besedo in krščanski nauk, ne pa za to, da politikujejo v cerkvi, hujskajo ljudstvo ter delajo med njim prepir. In ljudstvo ima prav! — Slično je po drugih krajih. Drugodi — znani so nam slučajci po Vipavskem — pitajo naše ljudi z „brezverci“, posebno tam, koder se pehajo za pooblastili. V teh slučajih se njihovi pokorni sluge ali pa tudi sami poslužujejo vseh sredstev, da le dobé svoj namen, na primer tako: župnik ali kurat pošlje svojega moža v hišo, kadar ni doma gospodarja, da lože prisili gospodinjjo do tega, da podpiše „karto“, ker slutí, da gospodar bi tega ne storil. Ko se vrne gospodar, izve v svojo jezo, kaj se je zgodilo, kako so ulovili klerikali njegov podpis. — Toda to je vse v redu, to je vse dovoljeno, in če „Soča“ ali „Primorec“ kaj takega omenita, pa jih preklinjajo z lece ter gonijo naše ljudi v pekel!

Gabršček slovenski žid — Gabršček bankerot. — Še ni dolgo temu, ko je „Gorica“ zmerjala Gabr. s slovenskim židom, ki je obogatel z žulji slov. ljudstva; udrihala je po njem, kako je znal „zlorabljati tiskarsko obrt“, da si je napolnil žepo itd. itd. Nekateri Slovenci so verjeli in se Gabr. res zvalili, kar jih je odvracalo od tega nikoli siteda „slovenskega žida“. Tako je pisala „Gor.“ takrat, ko je menila, da mu more tako škodovati in delati ob enem reklamo za svojo tiskarno.

Zdaj pa je „Gorica“ nakrat drugegu prepričanja. Ni ga sicer menjala, kakor kdo svojo srajco, toda ona izreka svojo sodbo od slučajja do slučajja, kakor potreba nanese. Zdaj, ko so napeli boj obema denarnima zavodoma, so prišli nakrat do krilatega zatrjevanja, da bi oba zavoda trpela na kreditu, ako ostane on še poleg, ker je v obeh zavodih — dolžan. Ta „slovenski žid“ torej vendarle ni tak magnat, kakor so besednjacili še pred par meseci, marveč revež je, dolžan v obeh denarnih zavodih. Boriti se mu je torej za obstanek, kakor velika večina naših trgovcev in obrtnikov, dočim se dobro godi semeniskim razsajacem in celi „Goričanski“ kliki. — Gabrščeku so napovedali boj na življenje in smrt in: že danes ga smatrajo za bankerota, ker mu odrekajo kredit do 900 gld. Ta „slovenski žid“ z vsemi podjetji torej ni več vreden — 900 gld. in denarna zavoda naj trpita na ugledu, ker mu toliko zaupata nad pokritje v vrednotah. — V boljše pojasnilo naj povemo, da ima Gabr. pri trgovski zadruzi le do 3000 gld. odprtega kredita za tekoče potrebe, a v pokritje je nad 2000 gld. gotovine, ki se množi od meseca do meseca in preseže v 2½ letih ves odprti kredit 3000 gld. Varnejšega odprtega kredita pač noben denaren zavod ne more zahtevati od obrtnika. Pri posojilnici pa varščina presega posojilo. — Vkljub vsemu temu „Gorica“ teh posojil ne smatra dovolj zavarovana, tako nizko ceni vrednost „slov. žida, ki je zбоgatel z žulji naroda“. — Slovenska javnost naj sodi: ali je kdaj kak slovenski časopis toli nizko padel, da je na tako nečuvence načine spravljaj toli delikatne razmere v javnost, ko jih vendar nikdo ne mara videti obešene na velikem zvonu? Patent na tako izjemo si lahko vzameta semeniska brat in sestra „Gorica“ in „Prim. List“.

O tem, ali smejo odborniki trgovske zadruge biti deležni dobrot tega zavoda, opozarjamo na današnjo izjavo ravnateljstva. — Pri posojilnici je pa v pravilih zabranjeno, da sme član ravnateljstva biti dolžnik ali porok. Ni pa zabranjeno članu nadzorstva, ker posojila dovoljuje le ravnateljstvo, ki ga tudi njemu isto tako lahko odkloni ali dovoli, kakor vsakemu drugemu članu. Ker pa „Gorica“ že jaha na tem, kaj je pravilno ali ne, naj bi grajala svojega najzagrizenejšega pristaša v ravnateljstvu, ki je že več let porok svoji ženi skoro za 6000 gld. na menico brez ½% uradnine. Ako se je kdaj trpela taka nepravilnost, se je trpela tu... in to naj bi bila „Gorica“ ožigosala, ne pa uborno posojilo članu nadzorstva 900 gld., ki je docela pokrito

z vrednotami, katere hrani posojilnica v svoji blagajni, da je vsaka škoda izključena, če tudi spravi „Goričanska“ banda Gabrščka v bankrot. — To naš odgovor! Škandal za goriske Slovence, da treba o takih rečeh pisati v časopisih! Ali nimamo drugega gradiva?!

V Soči je skočil predvčerajšnjim nekdo pri Ročinju. Doslej ga še niso dobili. Ko izvedemo podrobnosti, sporočimo.

Velikonočne razglednice! — Opozarjamo na oglas g. Antona Jeretiča, knjigarja v Gorici, v katerem priporoča svojo bogato zalogo krasnih razglednic. Več pove oglas.

„Bratno in pevsko društvo“ v Šnarijah bo imelo na belo nedeljo ob 3. pop. ustanovni občni zbor v prostorih stare šole. Dnevni red po pravilih. Ude sprejema že zdaj osnovalni odbor. K obilni udeležbi vabi — osnovalni odbor.

„Citainica“ na Pečlinah bode imela dne 16. aprila t. l. ob 3. uri popoldne v prostorih g. Andreja Klemencića svoj ustanovni občni zbor.

Dnevni red: Volitev odbora in treh preglednikov računov ter drugi razni dogovori. K obilni udeležbi vabi — začasni odbor.

Veteranska godba v Nabrežini priredi pod osebnim vodstvom gosp. F. Majcena v nedeljo dne 15. aprila ob 1. popoldne v „Restavraciji“ na postaji Nabrežina koncert s sledečim vspevom: 1. Zajc. Zbor iz opere „Zrinski“. 2. Majcen. Valček „Vida“. 3. Zeller. Romanca iz opere „Der Vogel-händler“. 4. Majcen. Fantazija „Dragotinka zgodaj vstala“. 5. Genoud. Potpourri iz opere „Faust“. 6. Majcen. Koračnica „Zvesto za Habsburg“. 7. Mascagni. Intermezzo iz opere „Cavalleria Rusticana“. 8. Majcen. Vel. venec narodnih pesmi „Slovenec sem“. 9. Gleisner. Mazurka „Zvončki velikega travna“. 10. Majcen. Duet Odmev ljubezni (krilorog in bas-krilorog). 11. Berger. Polka humoristična „Semenj“. 12. Majcen. Četvorka „Čim-bum“. (S koračnico „Zvesto za Habsburg“ je bil pred kratkim njen skadatelj g. Majcen odlikovan od Nj. Veličanstva cesarja). Vstopnina prosta. Prijatelji glasbe — dobro došli!

Odbor.

Mlekarskim zadrugam. — „Goriška Tiskarna“ A. Gabršček je založila vse tiskovine za knjigovodstvo mlekarskih zadrug z novimi pravili. Te tiskovine se polagoma dostikujejo ter bodo v 8 dneh gotove, da bo mogoče postreči vsaki zadrugi. Naročila prevzema tiskarna že zdaj. — Na željo pošiljamo pravila in dotiskane obrazce na ogled!

Odlikovani fotografski atelje g. Ant. Jerkič v Gorici, Gosposka ulica št. 7, pošlje v tekočem poletju v vse večje kraje na Goriškem fotografirat svojega zastopnika, do katerega se sme p. t. občinstvo z vsem zaupanjem obračati.

Slike se bodo izdelovale v Gorici, za kojih izvršilec jamec Ant. Jerkič, fotograf.

Vabilo. — V smislu § 7. dr. zakona bo 19. t. m. ob 11. predp. v prostorih „Slovenske Citainice“ ustanovni zbor društva slovenskih veleposesnikov. — Dnevni red: 1. volitev odbora, t. j. predsednika, 6 odbornikov in 3 namestnikov. — 2. morebitna razprava o rečeh po § 8. dr. pravil.

Opazka. Gg. veleposesniki, ki želijo pristopiti društvu, naj se prijavijo osnovalnemu odboru še pred občnim zborom.

V Gorici, 5. aprila 1900.

Anton Jakonič, zač. predsednik.

Proti influenci, ki nastopa skoro povsodi ter napravlja občinstvu nove skrbi in je postala pogostoma celo epidemija, se je pokazala Rogaska slatina kot izvrstno sredstvo, katero odpravi to nevarno bolezen. Dobi se v vseh večjih specerijskih trgovinah.

Razgled po svetu.

Češki poslanci dr. Kaizl je imel dne 10. t. m. v Pragi shod, katerega se je udeležilo okoli 1200 volilcev. Izrekli so na shodu popolno zaupanje govorniku in mladostnemu klubu ter izrazili željo, naj delujejo poslanci še dalje za uresničenje čeških političnih zahtev. Važnejši del govora dr. Kaizla priobčimo prihodnjic.

Volitve v Trstu. — „Slovenec“ pri naša o teh volitvah izvirno poročilo, v katerem čitamo:

„Vzlasti pomembna je slov. zmaga v II. okraju, ki je se le pri zadnjih volitvah Mauntonerja postavil pred prag, in si je vsled tega ta močno prizadeval, da bi si svoj stari volilni okraj zopet priboril nazaj. Lahonska zmaga v Škedenju je sicer bitka, toda okraj zaradi tega ni izgubljen za Slovence, gotovo je, da ga Banelli ne bo zastopal dalje nego tri leta. To pet je zmagal njegov denar — trdi se, da je iz lastnega žepa žrtvoval nad 8000 kron samo za ta okraj — prihodnjic ga odslovi vedno bolj se vtrjuječa narodna zavest. Sploh pa so se Lahi posluževali vseh

aprobiranih volilnih receptov. Denar je igral seveda prvo ulogo. Kjer je dosti siromastva, malo zaslužka, veliko korupcije, tam je ma-mon gospodar.

Pa ker tudi evenk in papir vsega ne stori, skušali so si lahoni tudi na druge načine pomagati. Tako so, g. Vattovatzu izvrgli 47 glasovnic, ker je bilo njegovo ime pisano samo z jednim „t“, in nad 20 taci, ki so nosile samo njegovo ime brez rodbinskega pridevka. Narodne volilce VI. okraja pa so hoteli zmešati na ta način, da so jim pustili iz narodne Sežane dan pred volitvijo poslati v zaprtih pismih priporočilo, da naj prav gotovo volijo „dr. Avgusta Gregoriča“, z namenom, da bi vsled podobnosti tega imena z imenom pravega kandidata dr. Gustava Gregorina kakega volilca premotili, da bi mesto drugega zapisal prvo ime. — Pa vkljub vsemu terorizmu, vsemu denarju, vsem zvijačam so se okoličani v obče prav hrabro držali, kar je tem večje hvale vredno, ker v nekaterih krajih z nasvetovanimi jim kandidati niso bili povsem zadovoljni. Disciplina pa, ki so jo okoličani dokumentirali, je dobro znamenje za slovensko stvar v Trstu.

O italijanski zmagi v Škedenju čitamo v „Eдинosti“:

„V prvem okraju (Škedenj in Sv. M. Magdalena) je bila volilna agitacija velikan-ska, kar izhaja že iz dejstva, da vkljub slabemu vremenu je prišlo na volišče 523 od 589 vpisanih volilcev. Torej 89 %. Banelli-jeva stranka, obstoječa deloma iz pristnih Italijanov, mesarjev in obrtnikov, iz poitalijanskih Slovencev in, žalibog, po največjem delu iz zapeljanih, premamljenih in podkupljenih slovenskih domačinov, je delala sicer tajno ali sistematično in na vse kriplje več dni pred volitvami, tako, da našim ni bilo mogoče zasledovati nasprotnih manevrov. Kar ni bilo volilcev podkupljenih, so jih pridobili Banelli-jevi agitatorji, mej katerimi se je v prvi vrsti odlikoval Vincencij Sancin, po domace „Fucio“, z vsakovrstnimi obljubami. Nekateri agitatorji so se posluževali strahovanj. Banelli da doseže za Škedenj od magistrata vse mogoče, slovenski kandidat pa da ne bode mogel doseči ničesar. Sploh pa da slovenski kandidat ne bo priznan od večine, kakor ni bil priznan Nabergoj. Obljubljali so tudi v imenu Banelli-ja poljske čuvaje itd. Na ta način so premotili tudi mnogo pošte-nih, a manj zavednih volilcev, ki so se tolažili s tem, da so rekli: Poskušajmo enkrat z Banelli-jem; ako ne bo delal dobro, izvolimo prihodnjic zopet svojega. Vrh tega je magistrat vpisal v volilne liste 70 svojih volilcev svoje stranke, mej katerimi največ mesarskih pomočnikov, ki figurirajo kakor samostojni obrtniki, akoravno niso, ampak so le uslužbenci mestne klavnice. Kakor se raz-vidi iz vsega tega, se je koncentrirala na I. okraj vsa nasprotna sila. Čaje se tudi, da je Banelli potrošil za agitacijo preko 1000 gld. Proti takim spletkam je agitacija naših, ki so delali z golimi rokami ter apelirali le na narodni čut in ponos, obnemogla.

In tako je prišlo, da je Banelli prodrl s 273 glasovi proti 247 glasom, katere je dobil naš kandidat dr. Josip Abram. Dasi smo torej v tem okraju materialno propadli s svojim kandidatom, je moralna zmaga na naši strani. 247 glasov, katere je dobil dr. Abram, so glasovi zavednih volilcev, kateri so sli v boj s svetim narodnim prepričanjem, dočim je večina nasprotnih volilcev oddala svoj glas pod pritiskom gornjih okolnosti. Kar pa nas najbolj teši v vsem porazu, je to, da smo se prepričali na volišču, da so naši: bolji posestniki, inteligencija, vsa mladina in ške-denjsko — ženstvo, katero je bilo najbolj razjarjeno nad izdajalci, in katero je dajalo po proglasenju volitve odduška svojim čutilom na način, da so opozovalcu teh pojavov stale solze narodnega navdušenja v očeh. Ne, s takim ljudstvom ne propademo. O prihodnjih volitvah bode zmaga naša. Današnji poraz pa bode zabeležen v zgodovini škedenjskih volilnih bojev le kakor — epizoda.“

Z zanimanjem smo čitali v „Ed.“ poročila o tej veliki borbi. Iz njih smo sprevideli, kako težek boj bijejo Slovenci na tržaskih tleh, sprevideli smo pa tudi, da temu boju na čelo stoji junaki, ki se nevstrašno bore proti italijanski premoči in zvitosti.

Pa tudi le potom nevstrašnosti in navdušenja so mogoči uspehi med tržaskimi Slovenci!

Deželni zbor Istrski. — Nekateri nem-ski listi so prinesli v zadnjem času vest, da istrskemu deželnemu glavarju dr. Campitelliju

se je posrečilo, pripraviti slovanske poslance do vstopa v dež. zbor. Drugi trde, da vstopijo, ali da ob vstopu izdajo izjavo, v kateri označijo svoje namene. — Italijani, ki so v premoči, so že povedali, da se z zahtevami istrskih Slovanov, ki so prav ponižne, niti baviti nečejo, torej ako vstopijo Slovani, imajo pričakovati tam rešitev kake gospodarske reči po volji Italijanov, v narodnostnem pogledu pa ne dosežejo ničesa! To je pač žalostno, ali resnično, kar kaže, kako težavno stališče imajo slovanski poslanci in z njim ves naš slovanski rod v Istri! Kako se odločijo, pa bomo videli v kratkem.

Abstinenca štajerskih slovenskih poslancev. — „Slov. društvo“ v Mariboru je zborovalo dne 5. t. m. ter sklenilo resolucijo, s katero odobrava abstinenco slov. poslancev, katere pozivlje, naj nastopijo sedaj v borbi za upravno samostojnost Spod. Štajerja, za razdelitev dež. šol. sveta, izločitev Sp. Štajerja izpod grške višje sodnije, ustanovitve višje sodnije v Ljubljani itd.

Tretji brzovlak Dunaj-Trst. — Kakor poroča „Corr. Bur.“, namerava upeljati južna železnica še v tem letu tretji brzovlak Dunaj-Trst in obratno, in sicer stori to morda že v nastopnem poletju.

Za predelsko železnico. — Dunajski mestni zastop se je izrekel za drugo železnisko zvezo s Trstom, in sicer za črto čez Predel. Ob enem se obrne s tem sklepom tudi do vlade, da jo naprosi, da se zavzame za to črto. — Kakor se vidi, gredo misli na drugo železnisko zvezo s Trstom še vedno narazen. Mi smo že povedali, da le želimo, da bi že začeli graditi, pa naj zgrade že to ali ono...

Naš cesar v Berlinu. — Ker pride naš cesar v Berlin povodom, ko proglase nemškega cesarjeviča polnoletnim, je izdal nemški cesar na župana v Berlinu poseben oklic, v katerem mu naznanja prihod avstrijskega cesarja ter pričakuje, da prebivalstvo bo praznovalo ta hip, kakor pristoji Berlinu. — Da gre naš cesar v Berlin, temu se pripisuje velika politiska važnost, zlasti jo iščejo Nemci v tem, češ, da tem potom se utrdi vez trozveze ter z njo stališče nemstva v Avstriji!

Vojna v Južni Afriki. — Angleži so ukupili v Novem Yorku 50000 konj, katere so plačali približno po 250 gold.

Čujejo se glasovi, da Buri so zajeli Mafeking. — Južno od Brandforta je bil boj, v katerem je bilo ujeti okoli 900 Angležev, okoli 600 pa jih je ranjenih ali mrtvih. Vzeli so jim tudi 12 vozov.

Družbi sv. Cirila in Metoda so meseca marca t. l. poslali prispevkov med drugimi p. n. gospoda in društva: moška podr. v Tolminu 38 K 20 h, „kazen“ 15 K 60 h, ženska podružnica v Celju 346 K 22 h, tvrdka Iv. Perdan ob vžgalicah 400 K, ženska podružnica šentpetrska v Ljubljani 1755 K 36 h, Mar. Bonač v Begunjah pri Cerknici iz nabiralnika 10 K, posojilnica na Vrhniki 40 K, posojilnica v Logatcu 25 K, Ivan Jebračin od kave 200 K, konz. svet. prof. dr. Jos. Dolenc 20 K, ženska podružnica za Ajdovščino in okolico 120 K, južno-stajerska hranilnica v Celju 320 K 93 h, izvenakad. podružnica v Gradcu 100 K.

Narodno gospodarstvo.

Informacijska pisarna „Trgovskega in obrtnega društva za Goriško“ prosi vse one gospode trgovce in obrtnike po deželi, ki so dobili informacijske vprašalne pole, ali jih natančno izpolnjenih še niso nazaj poslali, da to čim prej store. Ob enem se opozarjajo vsi, da je natančno odgovoriti na stavljen vprašanja, važno za vsakega posameznika tako, kakor za vse. Vsak naj si pa se enkrat marljivo prebere spisek na zadnji strani informačne vprašalne pole. In brez dvombe nadomesti, kar je zamudil.

Enketa z ozirom na podraženje premoga. — Čitamo, da je sklicalo trgovsko ministerstvo naše anketo dne 6. t. m. ob 10. dop. v dvorano nižavstirske trgovske in obrtne zbornice. Pri tem posvetovanju — predmet neobičajno podraženje premoga — so bili navzoči zastopniki ministerstva trgovine, notranjih del, železnice, dalje: zastopniki trgovskih zbornic v Pragi, v Plznu, v Khebu, v Liberci, na Dunaju, v Brnu, Olo-moucu, v Opavi in v Krakovu. Povabljeni so tudi bile najrazličnejše korporacije trgovcev, industrijalcev, premogarska združenja, lastniki premogarskih jam itd.

Ta anketa se je 6. t. m. odigrala. Call je sicer rekel, da je tek debate pokazal, da je mej obema strankama neko zbližanje nastalo in da je upati „vse najboljše“. Cela stvar je pa podobna — komediji. Dunajska „Arbeit“ je režiserka, „Bund der Industriellen“ pa glavni junak. Za kulise so pa... (ne smemo zapisati, da bi ne bilo zaplenjeno).

V „Češkem Lloyd“ je prav ostra peresna debata o izkazu sposobnosti za trgovca. Čuti je prav različna neredko si popolnoma nasprotujoča mnenja. „Mi smo za izkaz sposobnosti, ker se bo na ta način vsaj dobilo v trgovino kolikor toliko inteligentnih ljudi“. Trgovski zakon pravi (§ 4.): Za trgovca je smatrati onega, ki se bavi s trgovino po obrtniški. In mnenja smo, da je trgovec brez sposobnosti, to je: ne da bi se trgovine učil, istotak „fusar“ kot oni obrtnik, ki se ni svoje obrti učil, ali jo hoče sam proizvajati.

Izjava.

Nacelnstvo „Trgovsko-obrtno za druge“ je vsled neopravičenih napadov in neresničnih poročil nekaterih luknjaških časopisov, ki bi utegnili škoditi dobremu imenu in razvoju zadruge, primorano dati pojasnila.

Po § 32. zadrugnih pravil je nadzorovalni svet obvezan, pregledati račune in bilanco in o tem poročati občnemu zboru.

Po § 25. pr. 9. odstavka, spada v dolo-krog občnega zbora razprava in sklepanje o predlogih ravnateljstva, nadzorovalnega sveta in posameznih členov.

Dnevni red občnega zbora zadruge dne 11. marca t. l. je obsegal točko, predpisano po § 25. pr., in torej pod točko e) raz-pravo o predlogih nadzorovalnega sveta.

Nadzorovalni svet je bil pred občnim zborom ponovno vabljen, naj pregleda bilanco in račune, kar je konečno storil in ista odobrila, ne da bi prijavil svoje poročilo ob uspehu pregledovanja.

Gosp. prof. Čebular je nastopil neko-rektno in brez obzira na zadrugna pravila.

Nadzorovalni svet ob priliki računa in bilanco ni sestavil nikakega poročila, in ako trdi gosp. prof. Čebular kaj takega, zatrjuje neresnico.

Ker nadzorovalni svet ni imel poročila in ga ravnateljstvu ni mogel prijaviti za občni zbor, se posebno poročilo o poslovanju ni moglo staviti na dnevni red.

G. prof. Čebular kot nacelnik nadzor-nišтва je imel priliko, oglasiti se pod točko g. dnevnega reda za posebno opomnje k računu in bilanci.

G. prof. Čebular do meseca novembra 1899. ni sklical nadzorovalnega sveta in ni pregledal poslovanja zadruge, dasi je bil od bivšega nacelnika v skupni seji v to vabljen. — Pač pa je nadziranje izvel v trenutku, ko je trg-obrtni zadrugi nasprotna politična stranka trosila lažnjive vesti o nerednostih v zadrugi z očitnim namenom, izkoristiti to na škodo zadruge in proti bivšemu nacelniku dr. H. Tuma. — G. prof. Čebular je prišel nadziranje s tem, da je vprašal po menjicah gotovih tverdk, kojim je ravnateljstvo dovolilo kredite proti glasovom izstopivših pripadnikov nasprotno politične stranke. Gosp. prof. Čebular je bil sele naposled po členu ravnateljstva opozorjen na kredit, dovoljen tverdk, o kateri se je govorilo na občnem zboru, dočim je nadzorovalni svet našel gori omenjene menjice popolnoma pokrite. Nadzorovalni svet glavne svoje naloge pri pregledovanju poslovanja niti ni izpolnil, ker se menjične listnice, v kateri je skoro celo zadrugno premoženje, ni taknil.

Nadzorovalni svet je po končanem pre-gledovanju meseca decembra konstatiral, da je poslovanje pravilno, ter sestavil kratko poročilo na ravnateljstvo. To poročilo je rav-nateljstvo vzelo na znanje in takoj ukrenilo ono, kar je bilo vsled poročila potrebno.

G. prof. Čebular pa je na občnem zboru to posebno poročilo nadzornišтва na svojo roko in brez vednosti ostalih čle-nov nadzornišтва, ne da bi je prej pri-javil za občni zbor, reproduciral in pri tem kršil dnevni red, zahtevajoč, da se ga pri-pusti k besedi pred tretjo točko dnevnega reda, dočim je imel po razglašenem dnevnem redu priliko staviti svoje predloge ob peti točki.

Opazke g. prof. Čebularja v prečitnem poročilu so stvarno neutemeljene, deloma neresnične in ugledu in koristim zadruge kvarne.

Trditve g. prof. Čebularja, da se pre-več posoja na zavarovalne police na živ-ljenje in se pri tem ne drži prave meje, je izmišljena in neresnična. „Trgovsko-obrtna za-druge“ je do konca leta 1899. posodila le enkrat, in sicer 300 gld. na polko banke „Slavije“ nekemu t. k. uradniku VIII. pla-cilnega razreda, na katero je bilo vplačanih 600 gld. G. prof. Čebular je bil pri občnem zboru pozvan, naj imenuje vse grajane slu-čaje, a ni bil v stanju navesti ni en slučaj.

Ravnateljstvo samo je konstatiralo, da se je konec 1897. in pričetkom 1898. po napacnem tolmachenju zadrugnega poslovnika § 32. od strani poslovođe izplačalo dva manjša predjuma na zavarovalne police. Za ta izplačila je bil odgovoren bivši poslovodja,

kojemu je ravnateljstvo po soglasnem sklepu opustilo spregled in vrnilo službeno kavičjo celoma, ob enem pa predložilo obnemu zboru odpis male izgube, in to vse iz lastnega nagiba in oziroma na bivega poslovodjo in ne se le vsled upliva nadzorovalnega sveta.

Pač pa je izplačala zadruga mnogo predjemov po § 16. pravil ter poleg ondi določenih pogojev zahtevala še zastavo zavarovalne police.

G. prof. Čebular je vsled površnega pregledovanja zamenjal slučaj dajanja predujma na golo polico z onim, v katerem se poleg pogojev § 16. pravil v večjo varnost zahteva še polica. S tako trditvijo je torej vedoma ali iz nevednosti begal občinstvo.

Druga trditev prof. Čebularja, da se je prekoracilo mejo poročstva, je neutemeljena. Ravnateljstvo je namreč za mejo poročstva zahtevalo isti predpogoj, kakor za mejo odprtega kredita zadrugnikom. Te meje se ni prekoracilo v nobenem slučaju.

Tudi ta neopravičena graja prof. Čebularja bi imela torej edino le vspeh, begati občinstvo.

Tretja opazka prof. Čebularja glede obrtne tvrdke I. D. je netaktna in neokretna, ker utegne škoditi ugledu te tvrdke, in je ravnateljstvo že iz lastnega nagiba pred in po pregledovanju nadzorništa potrebno ukrenilo, da se kredit te tvrdke omeji praviloma. G. prof. Čebularja je bivi načelnik zadruge pred obnemu zborom poučil, da bi izvršitev predloga nadzorništa rečeno tvrdko uničila, da ravnateljstvo torej izvede omejitve kredita, t. j. t. j. v kateri se da izvršiti brez škode tvrdki. Kljub temu je g. prof. Čebular stvar spravil pred obnemu zbor in tako škodil ugledu tvrdke I. D. in vznemirjal po nepotrebnem občinstvo.

Iz teh stvarnih razlogov se je g. prof. Čebularja ostro in pravično grajalo na obnemu zboru in ga je obnemu zbor tudi enoglasno kot nadzornika odslovil.

Trditev „Primorskega lista“ št. 12. in prof. Čebularja, da obnemu zbor zadruge ne more sklepati brez poročila nadzorovalnega sveta, izvira iz napačnega tolmačenja § 32. pravil. Nadzorovalni svet je leta 1897., 1898. in 1899. račune in bilance pregledal in s svojim podpisom potrdil. Da bi bil poleg te splošne odobritve se posebej obvezan pismeno ali ustmeno poročati, je napačno trditi. Je pa dovolj izjava nadzorovalnega sveta: „račune in bilanco v re lu našli“, in nikakor ni treba, da morajo členi nadzorništa pri obnemu zboru širše ali krajše se posebej poročati. Ako bi § 32. pravil imel v mislih posebno poročilo, bi moral določiti mejo poročila. Očitno je za zdrav razum vsakega, da ta paragraf le zahteva, da se mora nadzornišvo izreči: ali so računi in bilanca v redu ali ne, to pa lahko izreče tudi v najkrajši obliki: „pregledali in v redu našli“.

„Primorski list“ št. 12. zavija poročilo prof. Čebularja, raztezuje neresnice v tem poročilu in tako hotoma bega občinstvo in skuje proti prekoristnemu zavodu in osebam, ki mu stojé na čelu.

Na ustanovnem obnemu zboru zadruge se je enoglasno izključilo iz pravil določilo, da bi členi ravnateljstva in nadzorstva ne smeli jemati predjemov, imeti odprtega kredita in biti poroki. Služila so po eni strani za vzgled pravila „vzajemno podpornega društva v Ljubljani“ (kojemu načeljuje odv. dr. Susteršič), po drugi se je naglašalo, da šteje ravnateljstvo in nadzornišvo skupaj 36 členov, izmed katerih večina imovitih trgovcev in obrtnikov, katerih poročstvo bi odpadlo, kakor bi bili izključeni iz menjicnega eskompta in tekočih računov. Naglašalo se je, da sklepa o dovolitvi predujma členu ravnateljstva 20 členov v odsotnosti dotičnika, da je torej vsaka zloraba izključena.

Ravnateljstvo se pri dovoljevanju predjemov svojim členom drži strogega postopanja. Prepričta se o stanju njega premoženja tako, kakor pri drugih predjemnikih in ni še v nikakem slučaju prestopilo določenih mej. Tako je tudi poročstvo strogo določeno in se isto odreče brž, ko doseže mejo, da bi se utegnulo dvojiti o varnosti.

Dokler se gospodarski položaj trgovcev in obrtnikov v Gorici znatno ne izboljša, moralo se bode ostati še nadalje pri dosedanjem poslovanju, ali pa ustanoviti kreditno društvo. Potreba tega se je v ravnateljstvu že ponovno poudarjala, izvedlo se je pa ni, ker bi bil za sedaj vspeh malo drugačen, nego oni dosedanjega poslovanja, t. j. tvorili bi kreditno društvo večinoma naši boljši porzitivni trgovci in obrtniki in jamčili za se, med seboj in za druge.

Vse to se je javno pretresavalo na ustanovnem shodu v prito najodličnejših pristavev „Primorskega lista“ in „Gorice“ in nju stranke brez ugovora ter s pritjevanjem. Graja „Primorskega lista“ v št. 12. in 13. je le odsev sedanjega strankarstva in izvira iz slabo prikrita namena, izpodkopavati moč trgovsko-obrtno zadruge in ugled odličnih nje članov.

Opazka v št. 12. in 13. „Primorskega lista“ glede nekaterih izplačanih predjemov je prišla očividno od strani bivših členov ravnateljstva in nadzorništa, ki so pripadniki političnih strank „Primorskega lista“ in „Gorice“. — Ravnateljstvo obžaluje tako ne- lojalno in zavrtno zlorabo častnega in zaupnega mesta.

V Gorici, dne 9. aprila 1900.

Ravnateljstvo „Trgovsko-obrtno zadruge“ s soglasnim sklepom današnje seje.

Zahvala.

Podpisana si usojata tem potm izreči najudanejo zahvalo slavn. „Ženski podružnici Sv. Cirila in Metoda“ za Ajdovščino in okolico na nje velikodušnem daru 20 K uboženim tukajšnjim solarjem v prid.

Sturje, 9. aprila 1900.

Anton Šapla,
predsed. krajnega solskega sveta.

Andrej Perne,
solski vodja.

Anton Jeretič, knjigotržec

V Gorici, Semeniška ulica št. 3,
podružnica

za veliko vojašnico,

prporoča

Razglednice!

Mesne	100 kom. K.	3-20
svitlotisek	100	5-—
Dopisnice s cveticami	100	3-20
Velikonočne		
brez napisa	100	3-60
Velikonočne		
z napisom	100	8-—

V zalogi je več tisoč komadov nad 50 različnih vrst, Gg. učiteljem in trgovcem na deželi usojam si naznaniti, da sem preskrbljen z najraznovrstnejšimi lepopisnicami in spisovnicami lastnega izdelka, iz dobrega papirja in po zmerni ceni.

Maurenčič Franc,

čevljarski mojster

v ulici sv. Antona (Kopačeva hiša) št. 7,

prporoča svojo dobro urejeno čevljarsko delavnico, kjer postreže za napravo vsakovrstnih čevljev bodisi finega izdelka ali priprostega po vsaki modi. Izdelki so trpežni ter dobrega usnja. Zagotavlja dobro delo in točno postrežbo po zmernih cenah.

Naznanilo.

Podpisani si usoja uljudno naznanjati p. n. slavn. vojaštvu in drugemu častitemu p. n. občinstvu, da se v krojačnici vsled smrti

SIMONA ROSANZA

v Vrtni ulici št. 8,

nič ne spremeni. Ta krojačnica je že 25 let na dobrem glasu, posebno odkar jo podpisani že več let samostojno vodi. Dovolil je tudi leta 1897. glasovito šolo za krojenje po Hoffmanovem sistemu na Dunaju, ter leta 1898. napravil izpit krojenja z odličnim vspehom na c. kr. obrtno-tehnološkem muzeju na Dunaju.

Trudil se bo tudi nadalje gospode naročnike v vsakem oziru najbolje postreči, ter se nadeja obilnih naročil od p. n. vojaštva in občinstva.

V zalogi ima različno angleško in tuzemsko blago najboljše kakovosti.

Se toplo prporoča z odličnim spoštovanjem udani

Anton Krusič,

zel in naslednik pokojnega Simona Rosanza.
V Gorici, 28. marcija 1900.

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Raštelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče nürnberškega in drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij.

POTREBŠČINE

za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE

za krojače in čevljarje.

Svetinšice. — Rožni venc. — Mesne knjižice.

Šišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

Semena za zelenjave, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na deželi. 2 35-8

VELIKA ZALOGA

ŠIVALNIH STROJEV IN DVOKOLES SAUNIG & DEKLEVA V GORICI

ulica Muntelpio št. 1

mehanična delavnica v Nunski ulici št. 16.

(Brez konkurence!)

Cene so od gl. 90 naprej.

Z nami je vsaka konkurenca nemogoča!

Se toplo prporočamo z odličnim spoštovanjem udani

SAUNIG & DEKLEVA.

Anton Obidič,

čevljar

v Semeniški ulici šte. 4

v Gorici,

prporoča se

za raznovrstna naročila po meri

za gospe in gospode.

Naročila se izvršuje hitro.

Podpisana prporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi, svojo novo urejeno

prodajalnico jestvin.

V zalogi imata tudi raznovrstne pijače, n pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goružice (Senf), Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo milo ter drugo v to stroko spadajoče blago. Postrežba točna in po zmernih cenah

Z odličnim spoštovanjem

Kopač & Kutin,

trgovca v Semeniški ulici št. 1

v lastni hiši, kjer je »Trgovska obrtna zadruge«.

KAVA

DRUŽBE

SV. CIRILA IN METODA V LJUBLJANI.

Ivarina je najboljša cikorija.

ZALOGA

PRI

IV. JEBAČINU

V LJUBLJANI.

Cenjena gospodinja!

Ne dajte si, usiljevati drugih izdelkov cikorij, ampak zahtevajte povsod najboljši pridevek k pravej bahovi kavi, to je cikorija aj: „Kava družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“.

Dobiva se povsod!

Glavna zaloga pri: IVANU JEBAČINU v Ljubljani.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar
v Gorici na Kornu št. 8.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, tr. i. l. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Prave in edine zelodčne kapljice,

(Varstvena znamka).

Zdravilna moč teh kapljic je neprekosljiva. — Te kapljice vredijo vedno prebaufenje, če se jih dvakrat na dan po jedro žlicico popije. Okrepé po Sv. Anton Padov. kvarjent zelodčo storé, da zgine v kratkem času ometica in životea lenost (mrtvost). Te kapljice tudi storé, da élovek raji je.

Cena steklenici 30 kr.

Prodajajo se v vseh glavnih lekarnah na svetu. Za naročitve in pošiljatve pa jedino le v lekarni

Cristofoletti v Gorici.

Leta 1881. v Gorici ustanovljena tvrdka

E. Riessner, v Nunski ulici 3,

(nasproti nunski cerkvi)

prporoča pred. duhovščini in slavnemu občinstvu svojo lastno izdelovalnico umetnih svetil za vsako vrstne cerkvene potrebe. Ima veliko zalogo: nagrob- nih vencev, za mrtvaške potrebe, voščeno sveče itd. vse po zmerni ceni. — Naročila za deželo izvršuje točno in solidno. Priporoča slav. občinstvu tudi svojo S. el.) tiskarno érk na perilo. (P. el.)

Zaloga piva

I. kranjske eksp. pivovarne na par

T. Fröhlich-a

na Vrhniki pri Ljubljani,

odlikovana na razstavi v Rimu in Bruselju s častno diplomom in zlato svelinjo.

Glavni zastop in zaloga za Gorico in deželo:

Josip Rován

Gorica — Rabatšče št. 18 — Gorica.

Podružni zalogi:

Ferdinand Žagar, v Gorici, ulica Ascoli št. 25.

(gostilna J. Gutfarin blizu Kornu).

Franc Furlan, gostilna na Gorici pri „Rebku“.

Bolj kakor druga leta se letos to iz- borno pivo posebno odlikuje v dobroti. — V zalogi se nahaja vedno zveže in dobro ule- zano, da se lahko cenj. gg. odjemalcem po- streže v popolno zadovoljstvo.

Priporoča se rojakom v mestu in na deželi z odličnim spoštovanjem udani

Josip Rován,
glavni zastopnik.

Dobi

se

povsod

Kalodont

pripo znano

najbolje sred-

stvo za čišče-

nje z ob.

Glas gre po deželi

da so se testenine „Prve kranjske tovarne testenin Žnidaršič & Valenčič iz Ilirske Bistrice“ priljubile v vsakej rodbini kjer so jih pokusili. Makaroni fidelini in razne vloge za na juho so zanesljivo prave le v kartonih po 1/2 kg z gornjo firmo.